

หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวน

คดีวินัยตำรวจ

ภาน กณ ก.ทร.

ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

พร้อมด้วย

ตัวอย่างสำนวนการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ

โดย

พ.ต.จ.เมธา วาตีเจริญ

ปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต เอกกฎหมายปกครอง

และ

ดร.วนิดา วาตีเจริญ

หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวน

คดีวินัยตำรวจ

ตาม

กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

พร้อมด้วย

ตัวอย่างสำนวนการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ

โดย

พันตำรวจเอกเมธา วาดีเจริญ

ปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต เอกกฎหมายปกครอง

และ

ดร.วนิดา วาดีเจริญ

หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ

ผู้รวบรวม : พ.ต.อ.เมธา วาตีเจริญ และ ดร.วนิดา วาตีเจริญ

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยสำนักพิมพ์สุทรไพศาล ห้ามนำส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ไปลอกเลียนแบบ ทำสำเนา ถ่ายเอกสาร หรือนำไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต และเครือข่ายต่าง ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น ชื่อผลิตภัณฑ์และเครื่องหมายต่างๆ ที่อ้างถึงเป็นของสำนักพิมพ์สุทรไพศาลเท่านั้น

คณะที่ปรึกษา นายวิสูตร ธนชัยวิวัฒน์

บรรณาธิการบริหาร นายฐาน ธนชัยวิวัฒน์

บรรณาธิการ สิรินาถ เสือแย้ม

ออกแบบปก สิรินาถ เสือแย้ม

เพลท อาภาทอง

ปีที่พิมพ์ กรกฎาคม 2555

จำนวน 1,000 เล่ม

ราคา 400 บาท

หมายเลขบัญชี โอนแล้วโทรแจ้ง
“สุทรไพศาล โดยนายวิสูตร ธนชัยวิวัฒน์”

ธนาคาร	สาขา	ออมทรัพย์
กสิกรไทย	บางแค	053-2-13352-1
กรุงเทพ	บางแค	120-4-91552-2
กรุงไทย	บางแค	040-1-01272-7
กรุงศรีอยุธยา	เพชรเกษม 55	300-1-17888-8
ทหารไทย	พยานนค	019-2-44357-0
ไทยพาณิชย์	เพชรเกษม 69	112-2-04179-2
ธนชาต	The mall บางแค	012-2-03500-4
UOB	บางแค	226-2-09119-8

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

สำนักพิมพ์สุทรไพศาล

155 ถนนเพชรเกษม 63 ซอยวัดม่วง แขวงหลักสอง

เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160

โทรศัพท์ 0-2413-4349 แฟกซ์ 0-2455-5027

www.soutpaisallaw.com

ข้อมูลบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

พ.ต.อ.เมธา วาตีเจริญ และ ดร.วนิดา วาตีเจริญ

หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ—

พิมพ์ครั้งที่ 2.—กรุงเทพฯ: สุทรไพศาล, 2555, 592 หน้า

ISBN 978 - 974 - 520 - 974-9

คุณสมบัติใหม่โทรสั่งได้

สายด่วน (ทุกวัน 07.00 - 20.00 น.)

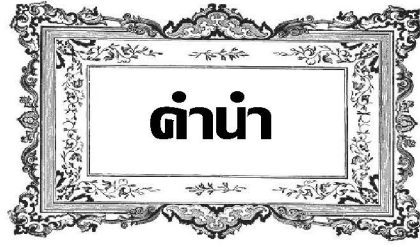
086-6245450 เก่ง 083-9813720 แพร

084-6785973 เปิ้ล 083-1375575 โอ

087-6877224 ครีม 085-6229961 เก่ง

กว่า 1,600 รายการ

www.soutpaisallaw.com

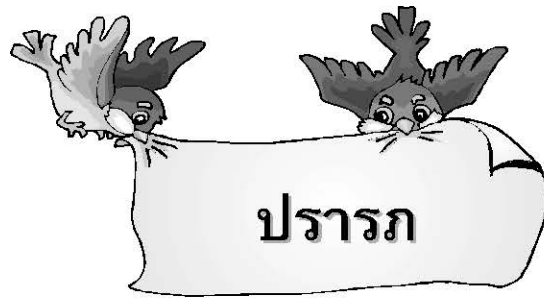
หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนวินัยข้าราชการ ได้หมดมาเป็นเวลานาน และมีผู้แสดงความประสงค์ต้องการจะเป็นเจ้าของได้สอบถามมาเป็นจำนวนมาก ประกอบกับพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีผลบังคับใช้มาเป็นเวลานานแล้ว เห็นควรมีการจัดพิมพ์หนังสือหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจขึ้นใหม่ เป็นการสนองความต้องการของท่านที่มีความประสงค์เป็นเจ้าของและใช้งานให้เป็นไปตามกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงใหม่ดังปรากฏในหนังสือเล่มนี้

อนึ่ง เพื่อประโยชน์สูงสุดสมเจตนารมณ์คณะผู้รวบรวมและเรียบเรียง หากท่านพบเห็นความบกพร่อง ผิดพลาด หรือผิดปกติในเล่ม เชิญแนะนำ คติติง ให้ข้อสังเกต หรือข้อซักถามผ่านสำนักพิมพ์ เพื่อตรวจสอบแล้วจะได้เรียนชี้แจงขอขอบคุณหรือทำการแก้ไขให้สมบูรณ์ต่อไป

ขอได้รับความปรารถนาดี

พ.ต.อ.เมธา วาศิเจริญ

ดร. วนิตา วาศิเจริญ

หลักปฏิบัติคดีวินัยตำรวจ ตามบทกฎหมายใหม่คือ “พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และที่เกี่ยวข้อง” แทนหลักกฎหมายที่ยกเลิกตั้งในมาตรา 3 ใช้แทน 17 พระราชบัญญัติเดิมนั้น ๆ โดยมีได้มีบทบัญญัติให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนอีก ตามนัยวินัยตำรวจเดิม 12 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ 12 ตามที่มีการท่องจำในกาลก่อนนั้น

มติใหม่ กฎหมายใหม่จึงต่างจากบทบัญญัติในระเบียบกฎหมายให้ต้องดำเนินการทางวินัยสอดคล้องกับกฎหมายหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี จึงรวบรัดกว่าชัดเจนกว่า เอื้อความเป็นธรรม มีความเป็นสากลมากกว่าดัง MP3 และหนังสือรวมเล่มที่พิมพ์ขึ้น 2 ขนาด สำหรับตำรวจต่างวัยใช้งานและใช้อ้างอิงได้อย่างครบถ้วนดังชื่อเรื่อง ณ ท้ายเล่มนี้

สิรินาถ เสือแย้ม

บรรณาธิการ

โทร. 0-2413-4349

Fax. 0-2455-5027

สารบัญ

หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ

เรื่อง	หน้า
ภาค 1 กล่าวนำ	
- หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ	3
1. ประเภทของการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ	3
2. การสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ	6
3. คณะกรรมการสอบสวน	10
4. การสอบสวน	20
5. รายงานการสอบสวน	47
6. การสั่งการของผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน	53
7. กำหนดระยะเวลาในการสอบสวน	57
ภาค 2 ตัวอย่างสำนวนการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ	
ชุดที่ 1 ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยต้องหาคดีอาญา	
ฐานยกยก	
- ปกสำนวนการสอบสวน	64
- บัญชีสำนวนการสอบสวนทางวินัย	65

เรื่อง	หน้า
- รายงานการสอบสวน	66
- บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา	80
- บันทึกถ้อยคำพยานฝ่ายผู้กล่าวหา	90
- บันทึกถ้อยคำพยานฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา	114
- พยานเอกสาร	123
- บันทึกการแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา	130
- บันทึกการแจ้งและการรับทราบข้อกล่าวหา	133
- สำเนาประวัติการรับราชการของผู้ถูกกล่าวหา	135
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการสอบสวน	170
- บันทึกคณะกรรมการสอบสวน	177
ชุดที่ 2	
ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยใช้อำนาจบังคับ	
ข้อเท็จจริง เรียกเอาประโยชน์	
- ปกสำนวนการสอบสวน	193
- บัญชีสำนวนการสอบสวนทางวินัย	194
- รายงานการสอบสวน	196
- บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา	223
- บันทึกถ้อยคำพยานฝ่ายผู้กล่าวหา	233
- บันทึกถ้อยคำพยานฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา	243
- พยานเอกสาร	274
- บันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ที่สนับสนุนข้อกล่าวหา	289

เรื่อง	หน้า
-บันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา	292
-สำเนาประวัติการรับราชการของผู้ถูกกล่าวหา	294
-บันทึกการประชุมคณะกรรมการสอบสวน	306
-บันทึกคณะกรรมการสอบสวน	312

ชุดที่ 3 ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยใช้อาวุธปืนยิง ข่มขู่ผู้อื่น

-ปกสำนวนการสอบสวน	332
-บัญชีสำนวนการสอบสวนทางวินัย	333
-รายงานการสอบสวน	335
-บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา	347
-บันทึกถ้อยคำพยานฝ่ายผู้กล่าวหา	359
-บันทึกถ้อยคำพยานฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา	389
-พยานเอกสาร	423
-บันทึกการแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา	427
-บันทึกการแจ้งและการรับทราบข้อกล่าวหา	430
-สำเนาประวัติการรับราชการของผู้ถูกกล่าวหา	432
-บันทึกการประชุมคณะกรรมการสอบสวน	433
-บันทึกคณะกรรมการสอบสวน	449

ชุดที่ 4 ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยใช้อำนาจบังคับ

บัญชีเรียกเอาผลประโยชน์	459
- ปกสำนวนการสอบสวน	462
- บัญชีสำนวนการสอบสวนทางวินัย	463
- รายงานการสอบสวน	465
- บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกล่าวหา	478
- บันทึกถ้อยคำพยานฝ่ายผู้กล่าวหา	490
- บันทึกถ้อยคำพยานฝ่ายผู้ถูกล่าวหา	517
- พยานเอกสาร	538
- บันทึกการแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา	541
- บันทึกการแจ้งและการรับทราบข้อกล่าวหา	543
- สำเนาประวัติการรับราชการของผู้กล่าวหา	545
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการสอบสวน	558
- บันทึกคณะกรรมการสอบสวน	566

⊕ ⊕ ⊕ ⊕ ⊕ ⊕ ⊕ ⊕ ⊕ ⊕ ⊕

ภาค 1

กล่าวนำ

หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวน

คดีวินัยข้าราชการตำรวจ

ตาม

กฏ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

СДАВАТЬ

กล่าวนำ

หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนทางวินัยของข้าราชการตำรวจ

1. ประเภทของการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ

การสอบสวนทางวินัยของข้าราชการตำรวจในปัจจุบันแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การสอบสวนการกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

1.2 การสอบสวนการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

การสอบสวนทั้ง 2 ประเภทนี้ มีลักษณะดังนี้

1.1 การสอบสวนการกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง คือการสอบสวนที่กระทำขึ้นโดยกฎหมายมิได้บังคับให้กระทำ⁽¹⁾ ได้แก่ การสอบสวนเพื่อพิจารณาลงโทษในกรณีความผิดวินัยที่ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักยาม กักขัง ตัดเงินเดือนตามควรแก่กรณีได้โดยไม่ร้ายแรงแม้กฎหมายไม่บังคับให้ต้องทำการสอบสวนแต่ในทางปฏิบัติผู้บังคับบัญชามักจะสอบสวนซึ่งเป็นกระบวนการอันหนึ่งเมื่อดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์เรื่องที่กำลังกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยในกรณีใดตามมาตราใดหรือไม่ ทั้งนี้เพราะการลงโทษข้าราชการตำรวจ ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และระมัดระวังอย่าให้เป็นไปโดยพยายาบทหรือโดยโทสะจริต หรือลงโทษผู้ที่ไม่มีความผิด ในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดวินัยในกรณีใด ตามมาตราใด

⁽¹⁾ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไข ประกอบมาตรา 89

ฉะนั้น เมื่อมีกรณีข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่าทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง แม้กฎหมายมิได้บังคับให้ทำการสอบสวนก่อนพิจารณาลงโทษ ก็ควรจะได้ทำการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและความยุติธรรมอันเป็นการระวังมิให้มีการลงโทษผู้ที่ไม่มีความผิด และเพื่อจะได้สั่งลงโทษผู้กระทำความผิดให้ถูกต้องเหมาะสมตามกรณีความผิดและตามบทมาตรารว่าด้วยวินัยด้วย

การสอบสวนกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง จะดำเนินการโดยวิธีใดอย่างไรก็ได้ เช่น จะตั้งกรรมการขึ้นสอบสวนก็ได้ ผู้บังคับบัญชาจะสอบสวนเองก็ได้ หรือจะมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสอบสวนก็ได้ หรือจะเพียงให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือ โดยวิธีอื่นใดก็ได้ที่จะทำได้ข้อเท็จจริงพอที่จะวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยจริงหรือไม่ อย่างไร ถ้าทำผิดก็จะปรับบทและกำหนดโทษได้

1.2 การสอบสวนกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง คือการสอบสวนที่กฎหมายบังคับให้ต้องกระทำในกรณีที่ข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง⁽²⁾ ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 90 บัญญัติไว้ว่า

“ข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา 72 สั่งลงโทษ ปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าปลดออก”

ข้าราชการตำรวจผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 49 เห็นว่า กรณีมีมูลที่ควรสอบสวน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 49 แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้า และในการสอบสวนนี้

⁽²⁾ ดูพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 86

จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้⁽³⁾ และต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจตำแหน่งต่างกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน ให้ผู้มีอำนาจ สำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่มีตำแหน่งในระดับสูงกว่าเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน⁽⁴⁾

นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการได้ หากผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะคัดค้านคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ยื่นต่อ ก.ตร. ภายในเจ็ดวันนับจากทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือทราบเหตุแห่งการคัดค้าน

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา 86 และคณะกรรมการสอบสวนตามมาตราดังกล่าวได้สอบสวนไว้แล้ว คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสี่ จะนำสำนวนการสอบสวนตามมาตราดังกล่าวมาใช้เป็นสำนวนการสอบสวน และทำความเข้าใจเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยถือว่าได้มีการสอบสวนตามวรรคสองแล้วก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย⁽⁵⁾

(3) ดูพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 86 ประกอบ

(4) กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนข้อหา ข้อ 37

(5) ดูพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 86 และมาตรา 101 ประกอบ

หลักเกณฑ์วิธีการและระยะเวลาเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนที่ต้องดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร.⁽⁶⁾

ในกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสืบสวนสอบสวนก็ได้

ดังนั้นการสอบสวนที่เป็นกระบวนการตามกฎหมายจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหา และต้องดำเนินการสอบสวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ตร. ด้วย ซึ่งในปัจจุบันได้แก่ กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ออกตามความในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 31(2) มาตรา 87 วรรคหนึ่งและ มาตรา 101 วรรคสาม ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

2. การสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจ

หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนวินัยของข้าราชการตำรวจในปัจจุบันเป็นไปตามกฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ออกตามความในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 31(2) มาตรา 87 วรรคหนึ่งและมาตรา 101 วรรคสามว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งวางอยู่บนหลักปราศจากอคติและหลักฟังความอีกฝ่ายหนึ่งใช้ในการสอบสวนข้าราชการตำรวจในทางวินัย ดังต่อไปนี้

2.1 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

⁽⁶⁾ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 87

กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาข้อ 5 กำหนดให้ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามแบบ ส.ว. 1 ที่ ก.ตร. กำหนด โดยต้องระบุสิ่งต่อไปนี้ไว้ด้วยคือ

- (1) ชื่อ และตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
- (2) เรื่องที่กล่าวหา⁽⁷⁾
- (3) ชื่อและตำแหน่งของผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวน

การกำหนดให้ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้เป็นแบบเดียวกันนี้ก็เพื่อให้การทำคำสั่งดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้อง และยังเป็นการสะดวกในการตรวจสอบความถูกต้องหรือความสมบูรณ์ของคำสั่งอีกด้วย

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนไม่กระทบกระเทือนถึง ฐานะการเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการสอบสวนเพื่อเป็นการป้องกันมิให้การสอบสวนหยุดชะงักการสอบสวนจะได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วตามจุดประสงค์ของกฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

2.2 การส่งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไปให้ผู้กล่าวหาและคณะกรรมการสอบสวนทราบ

เมื่อได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐานและมอบ

⁽⁷⁾ เรื่องที่กล่าวหา คือเรื่องราวหรือการกระทำที่กล่าวอ้างว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย หรือข้อเท็จจริงอันเป็นมูลแห่งการสอบสวน แต่มิใช่ฐานหรือมาตราความผิดวินัย

คำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไว้ 1 ฉบับ⁽⁸⁾ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าตนถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องใดจะได้มีเวลาเตรียมตัวให้การหรือหาพยานหลักฐานมาสู้ต่อสู้กรณีที่ถูกกล่าวหาดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับทราบคำสั่งหรือไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบได้ก็ให้ส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ในกรณีเช่นนี้เมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันตั้งแต่วันที่ส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว⁽⁹⁾ ทั้งนี้เพื่อมิให้มีการโต้แย้งในภายหลังว่าไม่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแต่เมื่อพิจารณาในทางปฏิบัติแล้ว การไม่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวก็ไม่ทำให้การสอบสวนไม่ได้รับความเป็นธรรมถึงขนาดที่ต้องเสียไปอย่างไร เพราะก่อนที่จะสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาจะต้องมีการแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาก่อน และหากผู้ถูกกล่าวหาไม่พร้อมที่จะให้การในวันที่ถูกสอบสวนปากคำก็สามารถที่จะขอให้การในภายหลังได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนก็ต้องอนุญาตเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาให้การต่อสู้แก้ข้อกล่าวหาได้อย่างเต็มที่ตามหลักฟังความอีกฝ่ายหนึ่ง

เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนส่งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะต้องส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าวไปให้ประธานกรรมการ กรรมการทุกคน เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี) ทราบพร้อมกับส่งเรื่องที่ถูกกล่าวหาทั้งหมดและหลักฐานการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ไปให้ประธานกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไป ประธาน

⁽⁸⁾ กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาข้อ 6(1)

⁽⁹⁾ กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาข้อ 6(1)

กรรมการทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวันใดให้ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งเป็นหลักฐานรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย⁽¹⁰⁾ เพื่อคณะกรรมการสอบสวนจะได้ทราบเรื่องโดยเร็วและดำเนินการสอบสวนต่อไป การที่กำหนดให้ประธานกรรมการลงลายมือชื่อและวัน เดือน ปี ที่รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นหลักฐานไว้ในสำนวนการสอบสวนก็เพื่อประโยชน์ในการเริ่มต้นนับเวลาตามกำหนดเวลารวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาซึ่งคณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้และรวมทั้งการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาให้แล้วเสร็จภายในเวลาดำหนด นับแต่วันที่ประธานกรรมการได้ทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

อนึ่ง ในกรณีมีหนังสือแจ้งพร้อมส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบนั้น ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็จะส่งสำเนาคำสั่งนั้นให้คณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการต่อไปได้ทันที ไม่ต้องรอหลักฐานการรับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจากผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่ต้องรอให้ครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่ส่งคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากกำหนดระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันส่งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบนั้น ได้กำหนดไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในการนับกำหนดระยะเวลาการคัดค้านคณะกรรมการสอบสวน ทั้งนี้เพราะเมื่อล่วงพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ก็จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ซึ่งในการคัดค้านคณะกรรมการสอบสวน ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องคัดค้านภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือนับแต่วันทราบเหตุแห่งการคัดค้าน

⁽¹⁰⁾ กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาข้อ 6(2)

3. คณะกรรมการสอบสวน

องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสอบสวนประกอบขึ้นด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

3.1 องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสอบสวน

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้แต่งตั้งจากราชการประจำจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ประกอบด้วยข้าราชการตำรวจอย่างน้อยหนึ่ง โดยประธานกรรมการต้องดำรงตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบเท่าได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา และกรรมการอย่างน้อยอีกสองคน เป็นกรรมการสอบสวน และให้มีเลขานุการหนึ่งคนเลขานุการจะเป็นกรรมการสอบสวนด้วยก็ได้หรือจะแต่งตั้งให้กรรมการสอบสวนคนใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการด้วยก็ได้ในกรณีที่มีความจำเป็นจะให้ มีผู้ช่วยเลขานุการอีกหนึ่งคนก็ได้⁽¹¹⁾

การที่กำหนดให้ คณะกรรมการสอบสวนจะต้องมีเลขานุการด้วย เพราะการสอบสวนทางวินัยเป็นสิ่งที่สำคัญและมีผลกระทบต่อตัวข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาเอง และต่อทางราชการด้วย การสอบสวนจึงจะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ซึ่งเลขานุการจะเป็นผู้รับบทบาทมากในเรื่องนี้ เช่น เป็นผู้นัดแนะหรือจัดวันเวลาสอบสวนเตือนกรรมการสอบสวนให้มาทำการสอบสวน จัดหาข้อมูลต่างๆ มาประกอบการพิจารณาของกรรมการสอบสวนตลอดจนตรวจเช็คและสรุปข้อมูล ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้น กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาจึงได้กำหนดให้มีเลขานุการในคณะกรรมการสอบสวนด้วยและหากมิได้มีการแต่งตั้งเลขานุการไว้ต่างหากแล้ว ก็จะต้องแต่งตั้งให้กรรมการสอบสวนซึ่งได้แก่ประธานกรรมการหรือกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการด้วย ทั้งนี้เลขานุการจะมีฐานะเป็นกรรมการสอบสวนด้วยหรือไม่ย่อมขึ้นกับ

⁽¹¹⁾ กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาข้อ 4

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนั้นๆ และถ้าหากการสอบสวนไต่ถามยากมากหรือมีกรณีจำเป็นอื่นๆ ก็ให้มีผู้ช่วยเลขานุการได้อีกหนึ่งคน แต่ผู้ช่วยเลขานุการนี้ไม่มีฐานะเป็นกรรมการสอบสวน

หากมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของประธานกรรมการหรือของผู้ถูกกล่าวหาและทำให้ประธานกรรมการมีตำแหน่งระดับต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา หรือมีตำแหน่งเทียบได้ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา ก็ไม่กระทบกระเทือนถึงฐานะการเป็นประธานกรรมการ⁽¹²⁾ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากจะได้อีกไม่ต้องเปลี่ยนตัวประธานกรรมการบ่อยๆ เพราะจะทำให้เสียเวลาการสอบสวนหากการขาดประธานกรรมการจะเป็นผลให้การประชุมสอบสวนหรือพิจารณาของคณะกรรมการสอบสวนไม่ครบองค์ประชุมบ่อยๆ นอกจากนั้นประธานกรรมการคนเดิมยังเป็นผู้ที่ทำการสอบสวนมาก่อนย่อมทราบเรื่องดี การแต่งตั้งประธานกรรมการคนใหม่อาจจะทำให้สอบสวนไม่ได้ผลดีเท่าที่ควรในบางกรณีก็ได้

คณะกรรมการสอบสวนต้องมีผู้เป็นหรือเคยเป็นพนักงานสอบสวนหรือนิติกร หรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมายหรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย หรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัย เป็นกรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคน⁽¹³⁾ การกำหนดไว้เช่นนี้ เนื่องจากการสอบสวนทางวินัยหากคณะกรรมการสอบสวนไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายหรือการดำเนินการทางวินัย เป็นเหตุให้การสอบสวนเป็นไปโดยล่าช้า ไม่ถูกต้องตรงประเด็นการปรับบทความผิดไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และการกำหนดโทษก็ไม่ได้มาตรฐานระดับโทษหรือไม่เหมาะสมกับการกระทำผิด ทั้งนี้เนื่องจากการสอบสวนเป็นงานด้านเทคนิค ต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านนี้มาปฏิบัติโดยเฉพาะ แต่การที่จะกำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนต้องมีผู้เป็นหรือเคยเป็นพนักงานสอบสวนหรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมายหรือผู้ได้รับ

(12) กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาข้อ 4

(13) กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาข้อ 4

การฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัยด้วยนั้น บางครั้งก็เกิดปัญหาในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพราะหน่วยงานต่างๆ มีอัตรากำลังในตำแหน่งนิคกรน้อย และผู้ที่ได้รับปริญญาทางกฎหมายหรือผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัยในหน่วยงานราชการก็มีน้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานด้านเทคนิค ดังนั้นจึงได้กำหนดรวมไปถึงผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัยด้วย

หากหน่วยงานใดขาดผู้เป็นหรือเคยเป็นพนักงานสอบสวนหรือผู้ที่ได้รับปริญญาทางกฎหมายหรือผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย หรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัยจะขอแต่งตั้งจากข้าราชการสังกัดหน่วยราชการอื่นก็ได้ แต่จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อน

3.2 การคัดค้านกรรมการสอบสวน

กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ข้อ 37 วรรคหนึ่งกำหนดว่า “ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิคัดค้านผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และกรรมการสอบสวนถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ได้

- (1) รู้เห็นเหตุการณ์ในเรื่องที่สอบสวน
- (2) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่สอบสวน
- (3) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา
- (4) เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือพี่น้องร่วม

บิดา มารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหา

- (5) มีเหตุอื่นซึ่งน่าเชื่ออย่างยิงว่าจะทำให้การสอบสวนเสียความเป็น

ธรรม

การคัดค้านคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสอบสวนผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ตนเองจะทำการสอบสวนนั้น ไม่มีสิทธิที่จะเข้าทำการ

สอบสวนในเรื่องดังกล่าวได้ อันเป็นไปตามหลักปราศจากอคติ ซึ่งผู้เขียนขอกล่าวรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) รู้เห็นเหตุการณ์ในเรื่องที่สอบสวน

หมายถึง เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยตามเรื่องที่ถูกกล่าวหาซึ่งผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะนั้นอาจจะไม่ทราบเหตุผลที่แท้จริงในการกระทำของผู้ถูกกล่าวหา หรือทราบเหตุการณ์เพียงตอนใดตอนหนึ่งมิได้ทราบถึงเรื่องราวทั้งหมดจึงอาจจะทำให้เกิดการเข้าใจผิดและปักใจเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยตามที่ตนเห็นมานั้นได้ อันเป็นการทำให้เกิดอคติขึ้นในใจของผู้ที่พบเห็น จึงได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลที่พบเห็นเหตุการณ์ดังกล่าวเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสอบสวนการที่กำหนดไว้เช่นนี้ก็เพื่อจำกัดขอบเขตของเหตุคัดค้านมิให้กว้างมากเกินไป ดังนั้นผู้ที่สืบสวนข้อเท็จจริงหรือผู้ตรวจสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงก็อาจจะเป็นคณะกรรมการสอบสวนได้หากมิได้เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำการตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา ทั้งนี้เพราะผู้สืบสวนหรือผู้ตรวจสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงได้พิจารณาเรื่องราวจากพยานหลักฐานต่างๆ ที่สืบสวนได้ หากได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวน ก็ไม่น่าจะมีอคติในเรื่องที่ทำการสอบสวน เพราะเป็นเพียงผู้พิจารณาเรื่องราวจากพยานหลักฐานมิใช่ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำการตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา

(2) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่สอบสวน คำว่า “มีส่วนได้เสีย” นั้นโดยทั่วไปหมายถึงส่วนได้เสียในทางรูปธรรม เช่น ประโยชน์ทางทรัพย์สินเงินทอง เป็นต้น เช่น พนักงานสอบสวนคดีจราจรไม่ควรเปรียบเทียบคดีที่ตนได้ทำการจับกุมเนื่องจากตนเองมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้อง คือ ค่าปรับ ส่วนหนึ่งจะตกกับตนซึ่งเป็นผู้จับกุม เป็นการขัดกับหลักสิทธิและเหตุผล เป็นที่รังเกียจแม้ไม่ทำให้การกระทำเช่นนั้น โหม่งก็ตาม

อย่างไรก็ตาม “มีส่วนได้เสีย” ตาม กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ข้อ 3(2) นี้จะเป็นแต่เพียงการมีพฤติการณ์ที่ก่อให้เกิดเห็นถึง

ความมีส่วนได้เสียเท่านั้น ก็ถือว่ามีส่วนได้เสียแล้ว แม้ว่าผู้ที่มีส่วนได้เสียจริงหรือเพียงแต่ อาจถูกเข้าใจว่ามีส่วนได้เสียนั้นจะมีเหตุผลที่ดีและถูกต้องและมีได้ปล่อยให้ผู้มีส่วนได้เสียนั้น มีผลต่อการวินิจฉัยคดีก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ก็ถือว่ามีส่วนได้เสียแล้ว ความสำคัญในเรื่อง “ส่วนได้เสีย” นี้อยู่ที่ว่าไม่เพียงแต่จะให้เกิดความยุติธรรมเท่านั้น แต่จะต้องให้ทุกคนได้ เห็นและไม่เป็นที่สงสัยว่าการพิจารณาได้เป็นไปอย่างยุติธรรม จึงเห็นได้ว่าการพิจารณา “ส่วนได้เสีย” มิได้ขึ้นอยู่กับจิตใจของผู้ดำเนินการสอบสวนหรือวินิจฉัยสำนวนการ สอบสวน แต่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกรับรู้ของวิญญูชนเป็นมาตรฐานว่าผู้นั้นมีความเป็นไปได้ที่จะ มีส่วนได้เสียหรือไม่หากวิญญูชนมองว่าการสอบสวนอาจจะไม่ดำเนินไปอย่างยุติธรรม เนื่องจากผู้นั้นน่าจะมีส่วนในกรณีที่สอบสวน ดังนี้ ผู้นั้นก็ไม่ควรจะเป็นผู้สอบสวน

(3) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีนี้ก็เป็นที่ยอมรับได้ชัดว่าอาจจะทำให้การสอบสวนมิได้ดำเนินไปอย่าง ยุติธรรมได้ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวอาจมีอคติกับผู้ถูกกล่าวหา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความ ยุติธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้โดยวางอยู่บนหลักปราศจากอคติ และ ฟังความทุกฝ่าย

ดังนั้น ในการสอบสวนผู้ทำการสอบสวนต้องสอบถามพยานทุกปากว่ามีสาเหตุ โกรธเคืองกับผู้หนึ่งผู้ใดในเรื่องที่กล่าวหาหรือไม่

(4) เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือพี่น้องร่วม บิดา มารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหา กรณีนี้เห็นได้ชัดเช่นเดียวกับในข้อ (3) ว่าอาจทำให้การสอบสวนมิได้ดำเนินไปอย่างยุติธรรมได้ แต่คำว่า “บุพการี” และ “ผู้สืบสันดาน” นั้น ควรจะตีความให้หมายถึง บุพการีและผู้สืบสันดานตามความเป็นจริง ด้วย เพราะหากปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนคนใดมิได้เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดาน ของผู้กล่าวหาตามนิคตินัยแต่เป็นบุพการี หรือผู้สืบสันดานของผู้กล่าวหาตามความเป็นจริง แล้ว ก็เล็งเห็นได้ว่าอาจจะมียุติธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหาได้

(5) มีเหตุอื่นซึ่งน่าเชื่ออย่างยิ่งว่าจะทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรม กรณีนี้เป็นกรณีนอกจากได้กล่าวมาแล้วจาก (1) ถึง (4) ทั้งนี้เพราะการสอบสวนทางวินัย เป็นการกระทำทางปกครองมีผลกระทบต่อสิทธิหรือประโยชน์ อันพึงคาดหมายได้ของ ข้าราชการผู้ถูกสอบสวน ข้าราชการผู้ถูกสอบสวนจึงมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสอบสวนที่เป็นกลางและให้ความยุติธรรม ตาม (5) จึงกำหนดหลักเกณฑ์ เหตุที่อาจทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรมไว้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับการพิจารณา โดยผู้วินิจฉัยที่ปราศจากอคติ

สำหรับการคัดค้านคณะกรรมการสอบสวนนั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะต้อง ดำเนินการดังนี้⁽¹⁴⁾

(ก) ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือแสดงเหตุผลในการคัดค้านนั้นว่าจะทำให้ การสอบสวนไม่ได้ความจริงและยุติธรรมอย่างไร

(ข) หนังสือคัดค้านให้ยื่นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อให้ ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณา

(ค) ต้องยื่นคำคัดค้านภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนหรือนับแต่วันทราบเหตุแห่งการคัดค้าน

การกำหนดให้การคัดค้านต้องแสดงเหตุผลว่าจะทำให้การสอบสวนไม่ได้ ความจริงและยุติธรรมอย่างไรด้วยนั้น เพื่อให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะได้ พิจารณาได้ว่าการคัดค้านนั้นมีเหตุผลเพียงพอหรือไม่ และจะได้ไม่เป็นการเสียเวลาที่จะ ต้องไปดำเนินการหาเหตุผลประกอบในการตัดสินใจสั่งคำคัดค้านนั้น ทั้งนี้ได้กำหนด ด้วยว่าให้ยื่นคำคัดค้านต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้เกิดความรวดเร็วใน การพิจารณาคำคัดค้าน

⁽¹⁴⁾ กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ข้อ 37

เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับหนังสือคัดค้านดังกล่าวแล้ว และพิจารณาเห็นว่าการคัดค้านนั้นไม่มีเหตุอันควรรับฟังได้ก็ให้สั่งยกคำคัดค้านโดยแสดงเหตุผลว่าจะได้ความจริงและยุติธรรมอย่างไร ทั้งนี้ให้สั่งการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือคัดค้านแล้ว ส่งเรื่องให้คณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนโดยเร็วการสั่งยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด และแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบพร้อมเหตุผล ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่สั่งการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ควรถือว่าผู้ซึ่งถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนแล้วให้เลขานุการรายงานไปยังผู้สั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน

แต่ถ้าหากผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นว่า การคัดค้านนั้นมีเหตุอันควรรับฟังได้ ก็ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งให้ผู้ที่ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการ และให้สั่งการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือคัดค้าน ทั้งนี้ การสั่งให้ผู้ที่ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ผู้นั้นได้ร่วมดำเนินการไปแล้ว

ในกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนเห็นว่าตนเองมีเหตุอันอาจถูกคัดค้าน ให้ผู้นั้นรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

อนึ่ง ตาม กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ข้อ 37 กำหนดว่า การที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งยกคำคัดค้านคณะกรรมการสอบสวน ให้เป็นที่สุด นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะนำเรื่องขึ้นฟ้องร้องต่อศาลได้หรือไม่ ซึ่งในปัญหานี้ คำว่า “ให้เป็นที่สุด” หมายความว่าถึงเป็นที่สุดในการพิจารณาวินิจฉัยโดยฝ่ายปกครองเท่านั้น ซึ่งก็เท่ากับไม่อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อฝ่ายปกครองได้อีกแต่มีได้หมายความว่า เป็นการตัดสิทธิ หรือห้ามมิให้ผู้ถูกกล่าวหานำคดีไปฟ้องร้องต่อศาลเพราะ

มิได้ถือว่าเป็นที่สุดในส่วนของศาลด้วย ซึ่งในเรื่องนี้มีคำพิพากษาฎีกาที่ 645-647/2510 ได้วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานอยู่ว่า “กรณีที่ถูกหมายบัญญัติให้อุทธรณ์คำสั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารและกฎหมายบัญญัติให้คำวินิจฉัยเป็นที่สุดนั้น หมายความว่าคำวินิจฉัยจะเป็นที่สุดก็ต่อเมื่อเป็นคำวินิจฉัยที่ถูกต้องตามกฎหมายที่ให้อำนาจมีคำสั่งและมีคำวินิจฉัย เช่นนั้น มิได้หมายความว่า แม้คำสั่งคำวินิจฉัยนั้นจะไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ก็จะถึงที่สุด นำมาฟ้องร้องต่อศาลไม่ได้ไปด้วย ศาลย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ว่าคำสั่งคำวินิจฉัยนั้น ถูกต้องชอบด้วยกฎหมายหรือไม่⁽¹⁵⁾

3.3 การเปลี่ยนตัวคณะกรรมการสอบสวน

เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่ามิเหตุอันสมควรหรือจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการคนใด หรือเปลี่ยนคณะกรรมการสอบสวนทั้งคณะ หรือตั้งเพิ่มขึ้นหรือลดลง ก็ให้ดำเนินการได้โดยทำคำสั่งตามแบบคำสั่งของทางราชการ ทั้งนี้ถ้าการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการ เลขานุการ หรือผู้ช่วยเลขานุการใหม่ ก็ให้ระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นด้วย และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย ตามวิธีการแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

การเปลี่ยนแปลงผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

3.4 ฐานะและอำนาจหน้าที่ของกรรมการสอบสวน

(15) พ.ต.อ เมธา วาดีเจริญ “การควบคุมอำนาจในการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานตำรวจในขณะที่ยังไม่มีศาลปกครอง” สำนักพิมพ์สุตราไพศาล พ.ศ. 2538 หน้า 59-60

ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และกฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ได้กำหนดฐานะและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนไว้ดังต่อไปนี้

ฐานะและอำนาจของคณะกรรมการสอบสวน มาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 บัญญัติว่า “ให้กรรมการสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของกรรมการสอบสวน และโดยเฉพาะให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วยคือ

(1) เรียกให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัดมาชี้แจง หรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(2) เรียกผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลใดๆ มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน”

ในกรณีที่กรรมการสอบสวนเรียกให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือห้างหุ้นส่วนบริษัทหรือบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐาน ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน หรือเรียกผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลใดๆ มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวนนั้น หากมีการไม่ปฏิบัติตามแล้ว ผู้ที่กรรมการสอบสวนเรียกหรือผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ถ้อยคำตามที่กรรมการสอบสวนต้องการ หรือผู้ที่ครอบครองหรือรับผิดชอบโดยตรงในเอกสารที่กรรมการสอบสวนต้องการ ย่อมมีความผิดทางอาญา เนื่องจากกรรมการสอบสวนมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวน โดยทั่วไปแล้วคณะกรรมการสอบสวน มีหน้าที่ทำการสอบสวนข้อเท็จจริง บันทึกปากคำผู้ถูกกล่าวหาและพยานบุคคล ตลอดจน แสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา แล้วทำรายงานการสอบสวนเสนอความเห็นพร้อมทั้งส่งสำนวน การสอบสวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งกฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ข้อ 8 ได้กำหนดไว้ว่า คณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่สอบสวนตามแนวทาง สอบสวนที่ได้วางไว้และให้รวบรวมประวัติและความประพฤติของผู้ถูกกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหาเท่าที่จำเป็น เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการสอบสวนด้วย ทั้งยังได้กำหนดให้กรรมการสอบสวนแต่ละคนมีหน้าที่ช่วยกันค้นหาความจริงในเรื่องที่กล่าวหาให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์วิธีการและกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ และดูแลให้บังเกิดความยุติธรรมตลอดระยะเวลาที่ทำหน้าที่สอบสวน โดยให้คณะกรรมการสอบสวนทำบันทึกการสอบสวนประจำวันไว้แต่ละวันด้วยว่าวันใดทำอะไรบ้าง

การกำหนดให้มีการบันทึกไว้ว่าแต่ละวันคณะกรรมการสอบสวนได้ทำอะไรบ้างก็เพื่อเป็นหลักฐานให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและผู้มีอำนาจพิจารณา ทราบว่าวันใดคณะกรรมการสอบสวนทำอะไรบ้าง จะได้พิจารณาได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนได้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนหรือไม่หากไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่สอบสวน ก็จะได้มีการพิจารณาดำเนินการทางวินัยต่อคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งเรียกกันอย่าง แพร่หลายว่า “กรรมการช้อนกรรมการ” ทั้งนี้เป็นการเร่งรัดการสอบสวนให้แล้วเสร็จ โดยเร็วและไม่เกินกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

อนึ่ง กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 กำหนดให้ประธานกรรมการ และกรรมการมีหน้าที่ต้องมาประชุม โดยสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เนื่องจากต้องการที่จะให้ประธาน กรรมการและกรรมการช่วยกันสอบสวนให้ได้ความจริงโดยยุติธรรมและแล้วเสร็จโดย

รวดเร็ว นอกจากนี้ ในการสอบถามปากคำผู้ถูกกล่าวหาและพยานจะต้องดำเนินการสอบสวนในรูปของการประชุมคณะกรรมการสอบสวน โดยต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสอบสวนทั้งหมด โดยจะแต่งตั้งอนุกรรมการหรือมอบหมายให้กรรมการสอบสวนบางคนทำการสอบสวนแทนคณะกรรมการสอบสวนไม่ได้ ซึ่งในกรณีนี้ การประชุมคณะกรรมการสอบสวนต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด และในการประชุมคณะกรรมการสอบสวนต้องมีประธานกรรมการอยู่ร่วมประชุมด้วย แต่ในกรณีจำเป็นประธานกรรมการไม่สามารถเข้าประชุมได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธาน ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดไว้ให้ประธานกรรมการและกรรมการมีหน้าที่ต้องมาประชุมโดยสม่ำเสมอดังกล่าว

การลงมติที่ประชุมคณะกรรมการสอบสวนให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

4. การสอบสวน

เมื่อประธานกรรมการได้รับการแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและเรื่องที่กล่าวหาทั้งหมดแล้ว ประธานกรรมการต้องดำเนินการดังนี้

(1) บันทึกวันเดือนปีที่ตนรับทราบคำสั่งเป็นหลักฐานรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ เพราะกำหนดเวลาการสอบสวนจะเริ่มต้นนับเมื่อประธานกรรมการได้ทราบคำสั่งดังกล่าว จึงต้องบันทึกไว้เพื่อให้ทราบว่ากำหนดเวลาการสอบสวนเริ่มเมื่อใด และจะสิ้นสุดเมื่อใด

(2) ดำเนินการประชุมคณะกรรมการสอบสวน เพื่อพิจารณาเรื่องที่กล่าวหาว่ามีข้อกล่าวหาอย่างไร เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตราใด มีองค์ประกอบความผิดอย่างไร และวางแนวทางการสอบสวนค้นหาข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน ตลอดจนรายละเอียดของพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา

การประชุมคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาข้อกล่าวหา และวางแผน
ทางการสอบสวนรวมทั้งการพิจารณาองค์ประกอบความผิดทางวินัยตามข้อกล่าวหา ทำ
ให้ผลการสอบสวนดำเนินการอย่างมีระบบ โดยพิจารณาเรื่องที่กล่าวหาว่ามีข้อกล่าวหา
อย่างไร เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตราใด ควรสอบสวนพยานหลักฐานใด
อย่างไรบ้าง เพื่อให้ได้ความจริงโดยยุติธรรม และแล้วเสร็จโดยเร็ว

“ข้อกล่าวหา” คือ กรณีและพฤติการณ์แห่งการกระทำที่อ้างว่าผู้ถูกกล่าวหา
กระทำความผิดซึ่งจะต้องอยู่ภายในขอบเขตของ “เรื่องที่กล่าวหา” ซึ่ง “เรื่องที่กล่าวหา”
นั้น เป็นเรื่องราวหรือการกระทำอย่างกว้างๆ ที่กล่าวอ้างว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด
มิได้จำกัดการกระทำผิดของผู้ถูกกล่าวหาลงไปเฉพาะเจาะจง ดังนั้น เรื่องกล่าวหาหนึ่ง
อาจมีหลายข้อกล่าวหาได้

ในการประชุมคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาข้อกล่าวหาและวางแผน
แนวทางสอบสวนนั้นคณะกรรมการสอบสวนควรจะมีการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
กล่าวคือ รวบรวมข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา รวมทั้งข้อเท็จจริง
และพยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนข้อเท็จจริงทั้งหมดเท่าที่มีก่อนเริ่มทำการสอบสวน
ซึ่งข้อมูลในขั้นนี้ก็จะได้แก่ เอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการตั้งเรื่องกล่าวหา คำสั่งแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบสวน หลักฐานการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
สอบสวนของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่ได้จาก
การสืบสวนเบื้องต้น และข้อมูลอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่การที่จะทำการสอบสวนต่อไป
ทั้งนี้ข้อมูลเบื้องต้นจะอำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการสอบสวนในอันที่จะได้ใช้
ประกอบการศึกษาข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหาให้ถ่องแท้ว่าข้อ
กล่าวหาไม่ว่าอย่างไรมีข้อเท็จจริงและรายละเอียดเบื้องต้นอย่างไร มีพยานหลักฐานใดที่
สนับสนุนข้อกล่าวหาในเบื้องต้นบ้าง และควรจะวางแผนทางการสอบสวนอย่างไร เพื่อว่า
คณะกรรมการสอบสวนจะได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบได้ถูกต้อง

และละเอียดพอที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อหาได้ และถ้าแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาแล้วผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหา ก็จะดำเนินการสอบสวนต่อไปตามที่ได้วางแนวทางการสอบสวน

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้พิจารณาเรื่องที่กล่าวหาและวางแนวทางการสอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่กล่าวหาให้ทราบ ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดการใดเมื่อใด อย่างไร และให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสู้แก้ข้อกล่าวหาได้ ทั้งนี้การแจ้งข้อกล่าวหาให้ทำบันทึกตามแบบ ส.ว. 2 ท้ายกฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา¹⁶⁾ โดยทำเป็นสองฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบไว้ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้ลงลายมือชื่อรับทราบแล้ว ให้มอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ อีกหนึ่งฉบับเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวน⁽¹⁶⁾

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหามาแล้วแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหา หรือไม่มารับทราบข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนส่งบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ ส.ว. 2 ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการหรือสถานที่ติดต่อที่ผู้ถูกกล่าวหาแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งมีหนังสือสอบถามผู้ถูกกล่าวหาว่า ได้กระทำการตามที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่ การแจ้งข้อกล่าวหาในกรณีเช่นนี้ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ ส.ว. 2 เป็นสามฉบับเพื่อเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ ส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาสองฉบับ ให้ผู้ถูกกล่าวหาเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบส่งกลับคืนมารวมไว้

⁽¹⁶⁾ กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ข้อ 17 วรรคสอง

ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ ในกรณีเช่นนี้เมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้ดำเนินการตั้งกล่าวหาแล้วจะไม่ได้รับแบบ สว. 2 กลับคืนมาก็ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพื่อรวบรวม พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาต่อไป⁽¹⁷⁾

การแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบนี้ เป็นสาระสำคัญที่ พระราชบัญญัติตำรวจ พ.ศ. 2547 และ กฎ ก.ตร. ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการสอบสวนต้องแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย เพื่อที่ผู้ ถูกกล่าวหาจะได้ทราบและเข้าใจเรื่องราวที่ถูกกล่าวหาและข้อกล่าวหาได้ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาจะได้เตรียมการให้การต่อสู้แก้ข้อกล่าวหาหรือให้การรับสารภาพได้ ถูกต้องตรงกับข้อกล่าวหาโดยไม่มีการหลงประเด็นไป อันเป็นสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะ ต่อสู้แก้ข้อกล่าวหาได้อย่างเต็มที่ตามหลักฟังความอีกฝ่ายหนึ่ง

การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา นั้น แม้ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะได้ทราบข้อ กล่าวหาจากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนซึ่งระบุเรื่องที่กล่าวหาแล้วก็ตามก็ยังคงต้อง ดำเนินการแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาอีกข้อหนึ่งเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบและเข้าใจ เรื่องราวที่ถูกกล่าวหาชัดเจนขึ้น เพราะอาจมีรายละเอียดมากกว่าเรื่องกล่าวหาตามที่ระบุใน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน อันจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้ ถูกต้องตรงตามข้อกล่าวหาโดยไม่หลงข้อต่อสู้ ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนระบุเรื่องที่กล่าวหาไว้กว้างๆว่า “กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงใช้ อำนาจหน้าที่ราชการของตน ช่มชู้เรียกรับเงินจากผู้อื่น” ดังนั้นคณะกรรมการสอบสวนก็ ควรแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและเข้าใจว่ากรณีตามข้อกล่าวหานี้ เกิดขึ้นเมื่อใด ช่มชู้เรียกรับเงินจากใคร จำนวนเท่าใด มีพฤติการณ์อย่างไรที่แสดงว่าเป็น

(17) กฎ ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ข้อ 17 วรรคท้าย

การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เช่นการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้ใช้อำนาจหน้าที่ บังคับขู่เข็ญเรียกรับเงินจากผู้ร้องเรียนในวันเวลาใดจำนวนเท่าใด พฤติการณ์บังคับขู่เข็ญ เรียกรับเงินอย่างไร

การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความยุติธรรม ในการสอบสวน ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบว่าตนเองถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่าง ร้ายแรงอย่างไร เพื่อที่จะให้การต่อสู้แก้ข้อกล่าวหาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งตามหลักฟังความอีก ฝ่ายหนึ่งแล้ว การไม่แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาเป็นการขัดต่อหลักฟังความอีกฝ่ายหนึ่ง อันมีผลทำให้การสอบสวนนั้นเสียไป การไม่แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาเป็นการทำให้ ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ข้อ 15 ซึ่งเป็นสาระสำคัญอันจะทำให้ เสียความเป็นธรรม ผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน มีอำนาจสั่งให้ คณะกรรมการสอบสวนแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วได้

การกำหนดให้การแจ้งข้อกล่าวหาให้ทำตามแบบท้ายกฎ ก.ตร. ฉบับลง วันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาจะให้แบบเดียวกันเพื่อป้องกันผู้ ถูกกล่าวหาได้แย้งในภายหลังว่าไม่แจ้งข้อกล่าวหา อีกทั้งได้กำหนดให้มีการแจ้งข้อกล่าว หาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไว้ด้วยก็เพื่อป้องกันกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มารับทราบข้อ กล่าวหา หรือมาแล้วไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหาแล้วมากล่าวอ้างในภายหลังว่า คณะกรรมการมิได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบ ซึ่งหากมิได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหา ทราบเป็นผลให้ผู้ถูกกล่าวหาหลงข้อต่อสู้หรือหลงประเด็นการสอบสวน ก็ต้องมีการแจ้ง ข้อกล่าวหาและสอบปากคำ ผู้ถูกกล่าวหาใหม่อันเป็นการทำให้เกิดความล่าช้าในการ ดำเนินการทางวินัย ดังนั้นตามกฎหมาย ก.ตร. ฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2547 ว่าด้วยการ สอบสวนพิจารณา จึงให้ถือได้ว่า เมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันนับแต่ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูก กล่าวหาทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียน แม้ยังไม่ได้รับคำตอบจากผู้ถูกกล่าวหา ก็ให้ถือว่าผู้ ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อกล่าวหาแล้ว

อย่างไรก็ตาม การแจ้งข้อกล่าวหาโดยระบุมাত্রาความผิดว่า การที่ กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตราใดเพื่อที่จะได้แจ้งมาตราความผิดให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบในการแจ้งและอธิบาย ข้อกล่าวหาด้วยนั้น เท่ากับเป็นการกำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนสันนิษฐานมาตรา ความผิดขึ้นมาจากข้อกล่าวหาซึ่งตั้งขึ้นตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา นั้น โดยที่ไม่มีข้อมูลหรือ รายละเอียดของเรื่องราวมากพอที่จะพิจารณาได้ว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็น ความผิดวินัยตามมาตราใด ทั้งนี้ เพราะการพิจารณาถึงมาตราความผิดเพื่อที่จะแจ้งให้ผู้ถูก กล่าวหาทราบนั้น จะกระทำภายหลังจากที่ประธานกรรมการได้รับคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนและเรื่องที่ถูกกล่าวหาทั้งหมดจากผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนแล้ว โดยจะพิจารณาเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่ามีข้อกล่าวหาอย่างไร เป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรง ตามมาตราใด มีองค์ประกอบความผิดอย่างไร และวางแนวทางสอบสวน ซึ่ง จะเห็นได้ว่ามาตราความผิดได้ถูกพิจารณาขึ้นมาจากรายละเอียดของเรื่องที่ถูกกล่าวหา ในขณะที่เรื่อง ที่ถูกกล่าวหาเป็นเพียงเรื่องราวและพฤติกรรมหรือการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาในลักษณะ กว้างๆ เท่านั้น ไม่มีรายละเอียดอะไรมากพอที่จะบ่งชี้ได้ว่าน่าจะเป็นการกระทำผิดวินัยตาม มาตราใด

โดยปกติแล้วการที่จะพิจารณาว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหา นั้นจะเป็น ความผิดวินัยฐานใดตามมาตราใด ควรจะพิจารณาต่อเมื่อได้มีการรวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งฝ่ายสนับสนุนข้อกล่าวหาและฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาตลอดจนสอบปากคำของผู้ถูกกล่าวหา แล้ว ซึ่งจะทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยหรือไม่อย่างไร การที่ตั้งมาตราความผิดขึ้นก่อนในเบื้องต้น โดยที่ยังไม่มีการรวบรวมพยานหลักฐานเลย นั้น แม้อาจจะมีเรื่องราวและข้อเท็จจริงบางส่วนเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา นั้นจากการสืบสวน ข้อเท็จจริงของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนมาประกอบการพิจารณา แต่ข้อเท็จจริง ดังกล่าวก็เป็นเพียงข้อเท็จจริงในส่วนน้อยเท่านั้นซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงหรือถูกหักล้างใน

ชั้นการรวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ การตั้งมาตรฐานความผิดดังกล่าวจึงอาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงได้

ดังนั้น การกำหนดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาโดยระบุว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตราใดด้วยนั้น เป็นการสร้างปัญหา และความลำบากใจแก่คณะกรรมการสอบสวนที่จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยระบุมาตรฐานความผิดต่างๆที่ไม่แน่ใจว่าตามความเป็นจริงแล้วจะเป็นความผิดตามมาตราที่แจ้งไปหรือไม่ นอกจากนี้ยังอาจทำให้คณะกรรมการสอบสวนเกิดความอคติในการสอบสวนได้ โดยพยายามทำการสอบสวนให้ได้ความว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยจริงตามมาตราความผิดที่ได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตั้งแต่แรก แต่เมื่อพิจารณาถึงผลเสียที่คณะกรรมการสอบสวนอาจจะสอบสวนอย่างไม่ยุติธรรมดังที่กล่าวมาแล้ว ประกอบกับการแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาซึ่งจะระบุกรณีและพฤติการณ์แห่งการกระทำที่แสดงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดนั้น น่าจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาได้เข้าใจถึงข้อกล่าวหาและทำการต่อสู้ข้อกล่าวหาได้ตรงประเด็นแล้วก็ไม่ควรที่จะกำหนดให้มีการแจ้งมาตรฐานความผิดด้วย

เมื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว คณะกรรมการสอบสวนจะต้องถามผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดหรือไม่อย่างไร หากผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกคำรับสารภาพรวมทั้งสาเหตุการกระทำผิดไว้และคณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนต่อไปก็ได้ หรือถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะได้ทราบข้อเท็จจริง และพฤติการณ์อันเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาโดยละเอียด จะทำการสอบสวนต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้ และถ้าผู้ถูกกล่าวหามิได้ให้ถ้อยคำรับสารภาพคณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาต่อไป